

Janusz Ostoja-Zagórski, Jan Strzałko, Bolesław Nowaczyk, Kazimierz Tobolski

---

Sobiejuchy, gm. Żnin, woj. bydgoskie.
Stanowisko 3c

Informator Archeologiczny : badania 14, 94-95

1980

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SOBIEJUCHY, gm. Żnin
woj. bydgoskie
Stanowisko 3c

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury
Materialnej PAN
Sekcja Paleodemografii
Komitetu Nauk Demograficznych
PAN

Badania prowadzili: dr Janusz Ostoja-Zagórski /IHKM PAN - Poznań/ i doc. dr hab. Jan Strzałko /UAM - Poznań/ przy współudziale przedstawicieli nauk przyrodniczych: geomorfologa dr. Bolesława Nowaczyka /UAM - Poznań/ i palynologa doc. dr. hab. Kazimierza Tobolskiego /UAM - Poznań/.

Kontynuowano prowadzone od kilku lat archeologiczno-antropologiczne badania wykopaliskowe w mikroregionie Sobiejuchy. W 1980 r. podjęto wstępne prace badawcze na stanowisku archeologicznym znanym z dawnych badań powierzchniowych /doc. dr. hab. Z. Bukowskiego/ określonym w literaturze jako osada nieobronna ludności kultury łużyckiej. Występujący na powierzchni materiał kostny nasuwał przypuszczenia, iż znajduje się tu raczej obiekt sepulkralny. Weryfikacja tego stanowiska stanowiła zatem główny cel badań. Stanowisko nr 3c odkryte w latach 1957/58 znajduje się na terenie wsi Sobiejuchy w pobliżu boiska szkolnego w odległości około 800 m na południe od południowego krańca nekropoli halsztackiej /stanowisko 2/. W trakcie przeprowadzonych prac wykopaliskowych rozpoznano obszar o powierzchni 4 arów odkrywając i eksplorując jedynie 5 grobów ciałopalnych. Analiza rozmieszczenia grobów jak również ich wyposażenia pozwoliły na ustalenie charakteru i chronologii badanego stanowiska. Stwierdzono, iż w pobliżu szkoły w Sobiejuchach znajdowała się nie, jak przypuszczano, osada otwarta ludności kultury łużyckiej, lecz niewielkich rozmiarów cmentarzysko ciałopalne datowane wstępnie na podstawie analizy uzyskanego materiału ceramicznego na przełom III i IV okresu epoki brązu. Dokonując bliższej charakterystyki uzyskanych w br. materiałów źródłowych stwierdzić należy, iż odkryte groby występowały w północno-wschodniej partii stanowiska. Na 5 ujawnionych zespołów grobowych jedynie 3 posiadały dobrze zachowany przepalony materiał kostny, dwa natomiast były najprawdopodobniej pochówkami symbolicznymi. Przepalone szczątki kostne złożone były w popielnicach, które obsypane zostały następnie resztkami stosu. Wyposażenie grobów obok naczyń przystawnych, których liczba wahała się od 3 do 9 w jednym grobie stanowiły przedmioty z brązu zachowane jedynie fragmentarycznie. W grobie nr 3/80 znaleziono trzpień szpili brązowej, a w grobie nr 5/80 fragment trudnej do bliższego określenia główki szpili brązowej.

Prowadzone równoległe badania antropologiczne pozwoliły na stwierdzenie, iż w zespołach grobowych zawierających przepalone szczątki kostne /groby nr 1, 3 i 5/ pochowano 4 osobników zaliczanych wstępnie do klasy adultus /w tym 3 kobiety i 1 mężczyzna/.

Równoległe z badaniami archeologiczno-atropologicznymi kontynuowano w mikroregionie Sobiejuchy badania specjalistyczne, których celem jest rekonstrukcja panującego w pradziejach środowiska przyrodniczego.

Uzyskane w trakcie badań wykopaliskowych prowadzonych w br. wyniki pozwalają na następujące konkluzje. Poszukiwania drugiego obiektu sepulkralnego związane z osiedlem obronnym w Sobiejuchach /stanowisko 1/ podobnie jak w 1979 r. nie przyniosły pozytywnych rezultatów. Uzyskane rezultaty badań pozwalają jednak na inne istotne dla realizacji naszego programu badań stwierdzenie. Odkrycie i lokalizacja niewielkich rozmiarów cmentarzyska ciałopalnego datowanego na schyłek starszej fazy epoki brązu pozwala na stwierdzenie, iż w rejonie Sobiejuch mamy do czynienia w tym czasie z osadnictwem rozproszonym o rotacyjnym zapewne charakterze.

Badania w mikroregionie Sobiejucha będą kontynuowane.

STAROGARD GDAŃSKI
woj. gdańskie
Stanowisko 1

Muzeum Archeologiczne
w Gdańsku

Badania prowadziła mgr Barbara Wiącek.
Finansował Urząd Miasta Starogard Gdański.
Pierwszy sezon badań, Cmentarzysko kultury
wschodniopomorskiej.

Badania ratownicze prowadzone były na wzgórzu "Strzelnica".

Pierwszych odkryć na "Strzelnicy" dokonano pod koniec XIX w.; prace wznowiono w czasie II wojny światowej - materiały uległy zniszczeniu.

W 1952 r. w czasie wybierania żwiru natrafiono na grób skrzynkowy z 3 popielnicami, dwie z nich zachowały się w bardzo złym stanie, trzecia lśniącoczarna zdobiona scenami narracyjnymi wykonanymi w technice inkrustacji pomnożyła zbiory Muzeum. Dalsze badania ratownicze nastąpiły w 1974 r.; odkryto wówczas grób obwarowany, w którym znajdowały się fragmenty kilku popielnic zdobionych ornamentem jodełkowym.

W sierpniu 1980 r. przeprowadzono na południowo-wschodniej partii wzgórza, w znacznej części zniszczonego przez wybieranie żwiru, badania na ponad 4-arowej powierzchni. Stanowisko przebadano metodą szerokopłaszczyznową na niezadrzewionej partii wzgórza oraz rowami sondażowymi kopanymi w odstępach półmetrowych na odcinkach porośniętych drzewami. Odkryto jedynie pozostałości po dwóch grobach obwarowanych z nielicznymi ułkami popielnic zdobionych jodełkami, przepalonymi kośćmi ludzkimi i kawałkami węgla drzewnych oraz skupisko kamieni o niezidentyfikowanej funkcji. Stan zachowania wzmiankowanych obiektów wskazuje na to, że groby